

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1970/14-A

Název právnické osoby vykonávající činnost školského zařízení	Diagnostický ústav pro mládež, Praha 2, Lublaňská 33
Sídlo	Lublaňská 33/1724, 120 00 Praha 2
E-mail právnické osoby	dius@dius.cz
IČO	49 625 357
Identifikátor	600 027 384
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	PaeDr. Jaroslav Dvořák, ředitel školy
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana
Místo inspekční činnosti	Lublaňská 33/1724, 120 00 Praha 2
Termín inspekční činnosti	3. - 6. října 2014

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona a podle vybraných ustanovení zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Charakteristika

Příspěvková organizace vykonává činnost diagnostického ústavu pro mládež (dále DÚM) v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Do DÚM jsou umisťováni chlapci po ukončení povinné školní docházky na základě soudního rozhodnutí a z územních obvodů na základě žádosti zákonných zástupců dítěte o preventivně výchovné péči. Součástí DÚM je záchytné pracoviště, které přijímá děti zadržené na útěku.

DÚM má zřízeny tři výchovné skupiny v budově v ulici Lublaňské a jednu výchovnou skupinu na odloučeném pracovišti v ulici Vratislavova. V rámci DÚM probíhá vzdělávací a diagnostická činnost pro děti po ukončení povinné školní docházky ve dvou tzv. *diagnostických třídách*.

V období od předchozí inspekční činnosti se podařilo zrekonstruovat nebytové prostory ve Vratislavově ulici a vytvořit *chráněné bydlení* pro skupinu chlapců, kteří se zde připravují na odchod z ústavu a samostatný život. Dále se podařilo získat do vlastnictví byt 1+1 ve Věšínově ulici ve Strašnicích, ve kterém je umístěn jeden chlapec, který se zde připravuje na ukončení ústavní výchovy a na samostatný život.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Ředitel DÚM (dále ředitel) při své práci účinně zúročuje své dlouholeté zkušenosti, účelně a efektivně deleguje některé pravomoci dalším pracovníkům (zástupce ředitele, etoped, vedoucí vychovatel, sociální pracovnice, psychologičky, ekonomka), kteří úzce spolupracují a řediteli poskytují pravidelné informace ze svěřených úseků a operativně stanovují řešení pro vymezené úkoly.

Směrem k DÚM má činnost vychovatelů v kompetenci vedoucí vychovatel, který pružně reaguje na potřeby dětí i pedagogických pracovníků a průkazně je řeší (viz záznamy z porad). Informační systém je funkční. Probíhá jednak denním osobním kontaktem, tak i formou pravidelných týdenních porad. Sdělení jsou systematicky předávány elektronickým vnitřním systémem. Ředitel projednává v rámci porad všechny zásadní dokumenty. Výsledkem nastavených řídicích mechanismů je pozitivní klima v DÚM, což vplynulo mj. z rozhovorů s pedagogickými pracovníky.

Poradními orgány ředitele ústavu jsou *pedagogická rada, konference – diagnostická rada a porada vedení*. V rámci jednání jednotlivých rad jsou podrobně projednávány otázky provozu ústavu a k tomu přijímaná opatření, zprávy o dětech včetně jejich hodnocení a informace o jejich následných přemístěních do příslušných školských zařízení. Přínosně jsou zařazována i odborná témata z oblastí speciálně pedagogické, psychologické a zdravotní, sociální, legislativní. Začleňovány jsou také kazuistické semináře. Kontrolní činnost vedení DÚM je účinná. Průkazně jsou přijímána opatření k případným problémům.

Povinná dokumentace DÚM je vedena účelně, přehledně a v souladu s legislativními požadavky. Záznamy povinné dokumentace v listinné podobě jsou funkčně doplňovány zanášením vybraných údajů do klientského informačního systému, který byl původně vyvinut pro potřeby zařízení. Vzhledem k jeho velmi dobrému osvědčení je v současnosti používán také v jiných školských zařízeních. Kromě údajů o jednotlivých dětech lze v systému zjistit aktuální stav plnění úkolů zadaných na poradách, selektovat informace určené pro jednotlivé skupiny pracovníků i dětí apod.

Vnitřní řád je detailně rozpracovaný podle platné legislativy a poskytuje alternativy pro řešení jednotlivých případů a situací.

Dlouhodobě stabilizované **personální podmínky** pedagogických i nepedagogických pracovníků podporují jednotnost působení na děti a vytvářejí vhodný prostor pro výchovně vzdělávací působení. V organizaci práce se kombinuje činnost všech pracovníků příspěvkové organizace. Pedagogický sbor tvoří 27 pedagogických pracovníků včetně ředitele, z toho 2 speciální pedagogové, 2 psychologky, 3 učitelé, 15 vychovatelů a 3 asistenti pedagoga pro noční služby. Pedagogičtí pracovníci mají vysokoškolské vzdělání, z toho 21 má vzdělání v oboru speciální pedagogika. DÚM využívá svého etopeda, 2 psychologky a sociální pracovníci. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) je vedeno dlouhodobými potřebami zařízení, rovněž reaguje na aktuální potřeby zařízení a jeho těžiště je v týmových i individuálních supervizích.

Materiální podmínky umožňují realizaci výchovně vzdělávací činnosti. Prostory hlavní budovy v Lublaňské ulici jsou členěny na pracoviště diagnostické, výchovně vzdělávací, sociální služby a záchytné. Pro činnost s dětmi je dále využívána velká a malá klubovna s knihovnou a s herními prvky určenými také pro volnočasové aktivity (stolní fotbal, pingový stůl, piano, televizor). Ubytování pro chlapce se nachází ve třetím a čtvrtém patře a je na standardní úrovni. Ve vnitrobloku slouží chlapcům pro sportovní vyžití víceúčelové hřiště. K dispozici mají také keramickou dílnu s pecí, která se nachází mimo hlavní budovu v Lublaňské ulici.

Detašované pracoviště ve Vratislavově ulici v Praze 2 poskytuje chráněné bydlení. Jedná se o dva byty, které se nachází v třípodlažním bytovém domě a které jsou vybavené standardním nábytkem a vybavením tak, aby splnily hlavní cíl přípravy na samostatný život.

Finanční zabezpečení DÚM v období uplynulých třech let tvořily převážně finanční dotace ze státního rozpočtu (MŠMT). Další finanční zdroje získal subjekt prostřednictvím plateb od zákonných zástupců (příspěvek na částečnou úhradu nákladů), darů od nadačního fondu, právnické osoby a z doplňkové činnosti z prodeje vlastních výrobků. MŠMT financoval zabezpečení výchovy a péče chlapců, záchytné pracoviště, komplexní diagnostické vyšetření, ubytování, provozní výdaje, opravy, údržbu. Škola při diagnostickém ústavu není zřízena. Hospodářský výsledek byl ziskový, prostředky rezervního fondu byly použity také ke zkvalitnění běžného materiálního vybavení.

Podmínky k realizaci výchovně vzdělávacího programu jsou na požadované úrovni.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Vzdělávání dětí probíhá především v dopoledních hodinách v *diagnostických třídách*. Výuka v diagnostické třídě probíhá v uzavřených tematických blocích. Chlapci jsou zařazováni také do pracovní skupiny. Zařazení do pracovní skupiny vede k úspěšné diagnostice pracovních návyků a dovedností, případně jejich zdokonalení. Reedukační program vychází z psychologických potřeb vývojových i specifických, které vyplývají z kontextu situace a jedinečnosti příběhu každého dítěte. Výchovná péče je nesena vztahem vychovatele k dítěti, je založena na vzájemném respektu, přirozené autoritě pedagoga, transparentnosti a předvídatelnosti chování. Ve výchovných přístupech je postupováno tak, aby v rozumné věku a individuálním schopnostem odpovídající možné míře docházelo k delegování zodpovědnosti za důsledky vlastního chování.

Hospitační činnost byla zaměřena na průběh tzv. komunitního kruhu spojeného s hodnocením práce jednotlivých výchovných skupin DÚM vychovateli i mluvčími z řad dětí. Moderující pedagog (ředitel) aktivizoval žáky řízeným rozhovorem či kladením problémových otázek. Při zhlédnutém hodnocení probíhalo velmi efektivně i sebehodnocení všech dětí. Úspěšně byly rozvíjeny komunikativní, občanské a personální, sociální kompetence.

Na základě dlouholetých zkušeností probíhá *adaptační fáze* dítěte přímo ve výchovné skupině (dále VS). Nově příchozí absolvuje vstupní rozhovor se sociální pracovnící, etopedem a psychologkou. Materiální vybavení a předání dalších informací zajišťuje „žurnální“ služba. Za první týden pobytu není nově příchozí dítě hodnoceno. Vedení ústavu vychází z letitých zkušeností a ponechává, z důvodu větší autenticity předání části informací nově příchozím od ostatních svěřenců. Adaptační fáze probíhá přibližně 14 dnů, které jsou chápány jako kritické.

V rámci pravidelného hodnocení dětí umístěných v DÚM se osvědčil bodovací systém, který je velmi podrobně a přehledně rozpracován ve vnitřním řádu. Uplatňovaný systém kladných a záporných bodů umožňuje dobrou orientaci dítěte v požadavcích, vhodně jej motivuje a staví dílčí splnitelné perspektivy. Děti plní jednak individuální limit, ale také skupinovou soutěž. V první fázi se využívá i účelového chování a postupně se přechází k chování uvědomělému. Týdenní hodnocení formou komunitního setkání vede ředitel a je celoustavní. Na něm je i možnost reflexe a sebereflexe svěřenců.

Autoregulační prvky systému se uplatňují hlavně prostřednictvím *spolusprávy*. Každá VS má důvěrníka skupiny, který je jejím vedoucím. Důvěrníkem VS se může stát dítě nejdříve po 14 dnech pobytu a je voleno vždy na jeden týden při komunitním setkání. Projednávány výsledky týdenních hodnotících souhrnů vyúsťují v podrobné stanovení výhod a nevýhod.

Činnosti v rámci jednotlivých výchovných skupin DÚM v průběhu dne zohledňují aktuální stav skupiny, děti mají v rámci daných pravidel možnost spolurozhodování o programu. Zařazují také intenzivněji kooperativní formy práce. Specifickým potřebám jednotlivců je věnována přiměřená péče.

Formou sociálního tréninku a řešením profesních problémů je ubytování svěřenců v dislokované skupině ve Vratislavově ulici. Přímá výchovná práce u této VS má svá specifika, režimové složky i víkendové aktivity. Vypracovaný způsob důsledného dodržování daných zásad vytváří prostor pro získání nezbytných návyků, potřebných pro další život.

Zvláštní pozornost je v rámci diagnostického pobytu věnována zabezpečování letní prázdninové činnosti - jak z hlediska výběru místa, tak i skladby svěřenců ve vztahu k přechodu do návazných speciálních výchovných zařízení.

Průběh výchovně vzdělávací práce DÚM je na požadované úrovni.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Pedagogičtí pracovníci pravidelně hodnotí **výsledky vzdělávání a výchovy**, podporují rozvoj osobnosti dětí. K podpoře jejich rozvoje přispívá i nabídka zájmové činnosti, výletů, exkurzí, včetně využívání spolupráce s některými externími partnery. Výsledky vzdělávání dětí i chování při odpoledních aktivitách sledují pedagogové (vychovatelé, odborní instruktoři) a konzultují je s odbornými pracovníky s ohledem na nastavení dalšího působení. Informace o výsledcích vzdělávání i výchovy dětí jsou konzultovány na pedagogických a diagnostických radách i při každodenním kontaktu vychovatelů.

Pedagogové sledují počty a příčiny neúspěchů, vzniklé výchovné problémy a přijímají po vyhodnocení opatření k jejich řešení.

Na komplexním vyšetření dítěte v průběhu pobytu se podílejí psycholog, etoped, sociální pracovníce, zdravotní sestra, vychovatelé, učitelé a odborní instruktoři, kteří svá zjištění a výsledky pozorování zaznamenávají do *osobního listu*.

Poradenské služby jsou účelně a přínosně zajišťovány propojením problematiky práce etopeda, dvou psychologek a sociální pracovníce. Podporovány jsou týmovou spoluprací založenou na pravidelných týdenních diagnostických poradách, kde se vyhodnocují aktuální situace a úroveň diagnostických zjištění u každého dítěte. Pedagogové a odborní pracovníci pořizují záznamy o přijatých opatřeních pro další směr působení, který je tak průběžně modifikován. Příkladné je důsledné rozpracování a dodržování jednotlivých fází pobytu dětí (tj. *adaptační, stabilizační a závěrečná*). Během závěrečné fáze se pedagogové a odborní pracovníci podílejí na tvorbě kvalitních *závěrečných zpráv* s doporučením pro práci po přemístění dítěte do následného výchovně vzdělávacího zařízení nebo pro propuštění.

Prevence sociálně patologických jevů vhodně vychází z podmínek DÚM a uskutečňuje především v rovině sekundární a terciální prevence, a to ve všech oblastech sociálně patologických jevů. V oblasti prevence zneužívání návykových látek je působení postaveno na dvou hlavních rovinách. První je svou podstatou restriktivní, kdy je chlapcům zamezen styk s drogou a jsou pravidelně testováni na její přítomnost. V druhé rovině jsou pak externě nastavené vzory obohaceny o systematické posilování přirozených vnitřních mechanismů a motivace.

V průběhu roku realizuje DÚM řadu zátěžových programů, např. pobyty na horách, výlety, letní pracovní-relaxační tábor, kde je hlavní důraz kladen na individuální přístup a práci v malé skupině. Je využíván potenciál psychické i fyzické zátěže, síly nového zážitku, pocitu úspěchu, korektivní zkušenosti, skupinové dynamiky a aktivní účasti klientů při organizaci a chodu celého programu. Chlapci jsou motivováni k odborné přípravě, jsou jim nabízeny rozličné způsoby trávení volného času, je kladen důraz na spolupráci s rodinou a zlepšení vztahů v rodinném systému.

Úrazovost v DÚM vykazuje několik školních let nízkou četnost (v průměru 4-5 úrazů ročně). V odůvodněných případech využívá DÚM místnost vlastní zdravotní izolace.

DÚM v rámci své činnosti, při přijímání, umístování, přemístování, propouštění klientů a v průběhu jejich pobytu spolupracuje s orgány sociálně právní ochrany dětí, zákonnými zástupci klienta, zařízeními, kam jsou klienti umístováni, soudy, státním zastupitelstvím, policií, probační a mediační službou.

Při nabídkách zájmové činnosti, výletů, exkurzí DÚM využívá spolupráci s externími partnery. Významná je také spolupráce s nadačním fondem Albert, s jehož přispěním došlo k rekonstrukci „chráněného“ bydlení ve Vratislavově a Věšínově ulici.

Výsledky vzdělávání jsou na požadované úrovni.

Další zjištění

Komplexní vyšetření dítěte v ústavu trvá zpravidla 8 týdnů. V letošním roce dobu osmi týdnů překračuje naprostá většina dětí. Závažný problém s neúměrným prodlužováním pobytu dětí vznikl ve vztahu k účinnosti nového Občanského zákoníku a novely zákona 109/2002 Sb. od 1. ledna 2014, která určuje, že v současné době lze děti přemístit do následných zařízení pro výkon ústavní výchovy pouze na základě rozhodnutí soudu. Dětem

tak není umožněno další profesní vzdělávání nebo zahájení specializovaného programu v navazujících zařízeních. Delší, zbytečné setrvávání dětí znemožňuje ústavu poskytovat služby jiným dětem.

Závěry

a) Silné stránky školského zařízení:

- *oblast řízení školy; ředitel nastavil efektivní systém řízení, uplatňuje demokratický způsob řízení podporující dobré klima,*
- *stabilizovaný pedagogický sbor s velmi příznivým počtem odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků,*
- *kvalitní týmová spolupráce v rámci poradenských služeb,*
- *kvalitní účinná podpora rozvoje sociálních dovedností ve výchovně vzdělávacím procesu DÚM,*
- *úroveň spolupráce s dalšími zainteresovanými orgány,*

b) Zhodnocení vývoje školského zařízení od data poslední inspekční činnosti

- *vytvoření chráněného bydlení pro děti připravující se na odchod z DÚM a vybudování cvičného bytu*
- *rychlé přizpůsobení komplexní výchovně vzdělávací činnosti pro děti, kterým se prodlužuje pobyt z důvodu prodloužení doby do rozhodnutí soudu o přemístění*

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina vydaná MŠMT čj. 28 388/1991-23, ze dne 16. prosince 1991
2. Změna zřizovací listiny vydaná MŠMT čj. 10 250/2010-25, ze dne 22. dubna 2010
3. Jmenování do funkce ředitele školy čj. mŠMT-29 820/2012-25, ze dne 10. července 2012
4. Vnitřní řád, platný od 15. května 2010 ve znění aktualizace platné od 1. ledna 2014
5. *Zpráva o činnosti* za školní rok 2012/2013
6. Organizační řád, platný od 6. ledna 2010
7. Roční plán hlavních úkolů 2013/2014 a 2014/2015 k termínu inspekce
8. Deník výchovné skupiny (1., 2. a 3.)
9. *Knihy porad* – záznamy z jednání pedagogických rad, konferencí a porad vedení 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 k termínu inspekce
10. *Pošta*, vedená od 18. 7. 2011
11. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků k termínu inspekce

12. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2013/2014, 2014/2015
13. Kniha úrazů vedená od 2. prosince 2007 k termínu inspekce
14. Klientský informační systém (výběr uložených dat) k termínu inspekce
15. Evidence útěků
16. Podací deník (rok 2014) k termínu inspekce
17. Denní hlášení (rok 2014) k termínu inspekce
18. Osobní spisy dětí - výběr k termínu inspekce
19. *Návštěvy 2013/2014*
20. *Dopisy a telefony klientů*
21. *Kniha stížností*

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasilá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pražském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Martina Landová, školní inspektorka

Landová, v.r.

Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor

Jiří Wagner, v.r.

Ing. Michaela Petrášková, kontrolní pracovnice

M. Petrášková, v.r.

Bc. Marie Kiliesová, kontrolní pracovnice

Marie Killiesová, v.r.

Mgr. Josef Černý, přizvaná osoba - odborník etoped

Josef Černý, v.r.

V Praze 12. listopadu 2014

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

PaeDr. Jaroslav Dvořák, ředitel školy

Dvořák, v.r.

V Praze 12. Listopadu 2014